

Прва претпоставка, услов без којег се не може замислити оздрављење српске државе, јесте сређивање и, на регуларним принципима, (ре)конституисање политичких странака у Србији. Није могуће замислити како би збир рђаво устројених странака могао дати бољи резултат (власт) од овога који је сада на делу. Без нормалних, на демократској процедури установљених, политичких странака, главних актера политичког живота у Србији - твораца државне власти, није могуће замислити њено нормално, ефикасно и одговорно функционисање. Корумпираност, исквареност, непотизам, каријеризам, полтронизам, деспотизам, понизност према иностранству и ароганција према сопственим грађанима главне су одлике готово свих релевантнијих странака у Србији, тако да је тешко очекивати да ће странке с таквим темељним особинама бити у стању да икада образују владу (власт) која неће бити оптерећена тим истим пороцима. Пре би се могло очекивати да ће коалициони збирови (коалиционе владе ће у Србији бити образоване још дуги низ година) до краја потенцирати те полазне а разорне атрибуције што их актуелна власт управо показује. Политичке странке у Србији подсећају на Аугијеве штале из старогрчке митологије које су биле препуне прљавштине. Да би дошло до чишћења странака, оне морају бити предмет неометане јавне критике. Уместо да образују власт која ће обавити коректну и легалну приватизацију привреде, политичке странке су образац политичке приватизације мада се зна да је политика она област друштвеног живота која, пре свега, мора бити јавна ствар. Све је постављено наглавачке па зато и не чуди што смо ближе почетку озбиљног подухвата него његовом циљу.

Снага и успех једне власти не огледа се само у томе шта је ономогућила, него се пре свега мери по томе шта је од могућности које јој стоје на располагању у стању оптимално искористити за добро народа и државе, које представља. Какви су учинци данашње српске власти, и шта она омогућава, видљиво је на основу стања у економији и култури за које би се без претеривања могло рећи да су катастрофални.

Демократија против народа

Масовна политичка апстиненција од избора, а која се од избора до избора увећава, само је јасан знак који указује на политичко сазревање народа и истрошеност манипулативних моћи политичких олигархија. Пасивни отпор и рефлексна реакција незадовољног народа, међутим, нису довољни. Тако пасиван, незаинтересован став народа према власти и јесте циљ тзв. политичких елита - оне само у таквим околностима могу спроводити политику у свом страначком и личном интересу, а не ради народног и државног добра.

Дубина политичке кризе која је изазвана и пропраћена свеобухватном корупцијом захтева активан однос према ономе што се дешава у политичким странкама. Неопходно је проветравање њихових загушљивих просторија, које су пуне *устајалих лидера и њихових клонираних и клијентелизованих следбеника*

. Потребно је направити тај нужни корак како би наступила динамика пожељне политичке компетенције и конкуренције, што би политичком плурализму дало пуни смисао. Уместо тога вишестраначје је до те мере обесмишљено да свако разуман почиње сумњати у могућност његове било какве измене. Неретко се чује од *вечитих политичара с пролазним резултатима* да нема бољих од њих и да су они, колико год иначе лоши, најбоље од свих могућих решења.

Нипошто није случајно што се у српском политичком животу избрисала јасна граница између власти и опозиције. У Србији данас већи проблем од лоше власти јесте исто тако слаба опозиција. Страначко деловање доноси добит усред пропадања државе. Странке убиру корист на штету сопственог народа и државног интереса. Можда би се у изоштреној форми могло закључити да у Србији готово и нема опозиције и да су таквим својим деловањем странке у Србији постале опозиција народу и држави.

Малодушност је опште стање духа који карактерише данашње српско друштво. У таквом амбијенту, великодушни властољупци и среброљупци израбљују народ и државу, прете опстанку и једног и другог. Минимална егзистенцијална заинтересованост и елементарно достојанство налажу сваком од нас појединачно да кривце за национални суноврат, државно растројство и опасан морални пад тражимо и у себи – у нашој незаинтересованости за сопствену судбину - *јер добро у заједници најчешће се своди на спречавање зла.*

Злу се мора стати на пут, а зло српске политике јесу, отуђене од народа и свог чланства, политичке странке са неприкосновеним вођама и вођицама који су показали да су недорасли за вођење државних послова. Ако се том злу не стане на пут још дубља провалија биће једини наш усуд. Када се и најбољима повери власт и вођење државе због њене склоности да се квари – нужно је имати делатни механизам контроле.

Очекивати од оних који су огрезли у политичком егоизму, странчарењу, волунтаризму и борби за голу власт (властоборци) да се сами преобрате и раде у корист општеномодног добра равно је илузији да је Сунце могуће руком заклонити. Дошло је време да се као заједница, као друштво, побринемо о себи како не бисмо постали брига других. Како би дошло до промена у државној политици, неопходне су промене у странкама, промене странака, нарочито њихових *уморних, безидејних и истрошених вођа*. Можда је дошао

час да се у српској политици рђаво искуство замени добром младошћу.

Један од начина да се до тих промена дође јесте и тај да се већ на наредним изборима народу понуди *независна листа кандидата*. Независна листа кандидата не би никако требало да постане правило политичког деловања, већ би, пре свега, требало да буде опомена странакама да се уозбиље. Независна листа могла би бити један од могућих притисака, утицај слободне јавности на страначке монополисте би се подразумевао, а преко њега би се, као у случају две реке из мита о прочишћавању Аугијевих штала, прочистиле и политичке штале у Србији.